

تحلیل هزینه اثربخشی غربالگری دیابت نوع ۲ در استان اردبیل

چکیده:

مقدمه: دیابت نوع ۲ یکی از جدی‌ترین بیماری‌های مزمن است که شیوع آن در کشورهای توسعه یافته رو به افزایش است. امکان پیشگیری از ایجاد و پیشرفت بیماری و کاهش بار بیماری باعث شده است تا کشورها به دنبال راه‌های هزینه اثربخش برای این منظور باشند. غربالگری دیابت یکی از روش‌های پیشنهاد شده در متون علمی و معتبر دنیا می‌باشد. غربالگری می‌تواند به شیوه‌های مختلفی انجام شود که هر کدام اثرات مختلفی را از لحاظ هزینه و اثربخشی بر نظام سلامت و جامعه دارد. هدف از این پژوهش آن است که برنامه غربالگری دیابت نوع ۲ را در استان اردبیل از لحاظ هزینه و اثربخشی تحلیل نماید و مناسب‌ترین سن برای غربالگری و همچنین فاصله انجام دو غربالگری را با توجه به هزینه اثربخشی تعیین نماید.

روش پژوهش: در این پژوهش، هزینه اثربخشی استراتژی غربالگری همگانی دیابت نوع ۲ به صورت سه ساله در مقابل عدم غربالگری با استفاده از مدل مارکوف در افراد بالای ۳۰ سال روستایی در استان اردبیل تحلیل گردیده است. هزینه‌ها به ریال و پیامد با استفاده از QALY اندازه‌گیری شده است. در این پژوهش از اطلاعات ۱۵۲۷۳۷ نفر که در طرح غربالگری شرکت کرده‌اند استفاده شده است. داده‌ها از گزارشات و مستندات طرح به دست آمده است. افق زمانی مطالعه، طول زندگی و طول چرخه مارکوف یک ساله در نظر گرفته شده و از نرخ ۳٪ برای تنزیل استفاده شده است. تحلیل حساسیت به روش تحلیل حساسیت احتمالی صورت گرفته است.

یافته‌ها: بر اساس نتایج بدست آمده هزینه و QALY در استراتژی غربالگری ۸۱۲۹۳۲۲ ریال و ۱۷.۸۴۸ سال و در استراتژی عدم غربالگری ۴۴۷۰۳۲۴ ریال و ۱۷.۸۱۷ سال برای طول زندگی یک فرد می‌باشد. بر این اساس، نسبت هزینه اثربخشی افزایشی ۱۱۷۸۱۷۳۷۷ ریال به ازای هر سال زندگی تعدیل شده با کیفیت محاسبه شد. با در نظر گرفتن آستانه پرداخت معادل سه برابر GDP، به احتمال ۵۱٪ درصد، ICER محاسبه شده در محدوده پایین‌تر از آستانه مذکور قرار می‌گیرد. نسبت هزینه اثربخشی برای هر سال و هر ۵ سال به ترتیب ۱۵۱۸۳۶۰۵۸ ریال و ۱۳۱۰۳۲۰۴۱ ریال تخمین زده شد. این نسبت برای سن شروع غربالگری از ۴۰، ۵۰، ۶۰ سالگی به ترتیب ۹۱۵۶۲۵۳۴، ۶۸۳۶۱۹۵۸ و ۷۱۵۷۶۷۷۱ ریال به دست آمد.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به دست آمده، غربالگری دیابت هر سه سال یکبار در جمعیت مورد بررسی با آستانه پرداخت سه برابر درآمد سرانه، در مرز هزینه اثربخشی قرار دارد. با توجه به تفاوت‌های زیاد در شیوع دیابت در مناطق مختلف کشور، برای تصمیم‌گیری در این زمینه به مطالعات بیشتری نیاز هست. غربالگری هر سال یکبار در فاصله سنی ۵۰ تا ۶۰ سال نسبت به سنین دیگر هزینه اثربخش‌تر است. مرور نظام مند مطالعات انجام شده در خصوص هزینه اثربخشی غربالگری همگانی دیابت نوع ۲ نشان می‌دهد که این مداخله هزینه اثربخش هست اما این اثربخشی خیلی قوی نیست و در بعضی موارد مورد تردید واقع می‌شود. غربالگری همگانی در مقایسه با سایر روش‌های غربالگری مثل غربالگری فرصت طلبانه و غربالگری افراد در معرض خطر، کمتر هزینه اثربخش است.

کلیدواژه: هزینه اثربخشی، غربالگری، دیابت نوع ۲، ارزیابی اقتصادی